

bb 37. /falugyűléssel... 1. folyt./- szb

az ünnepség sorozat három hétig tart. előadás hangzik el a „870 éves boly, -ról, valamint „bölcsőtől a koporsóig,„ címmel a bolyi népszokásokról a honismereti szakkör gyűjtése alapján. a bolyi művelődési ház színjátzó együttese bemutatja jókai-földes drámáját „a kőszívű ember fiai,„-t és kacsóh pongrácz „jános vitéz,„ című daljátékát. augusztus 11-én nyílik a bélyeggyűjtő szakkör kiállítás, mely alkalomból különleges bélyegzőt használ a posta. „teure heimat,„ címmel németnyelvű műsorra is szerepel a művelődési ház együttese. augusztus 18-án divatbemutatót rendeznek fővárosi művészek közreműködésével. augusztus 18-20 között mezőgazdasági és ipari kiállításon mutatják be a bolyi üzemek termelési eredményeit. ezt nagyszabású lovasverseny követi a kiskunhalasi, bajai, dalmadi, békáspusztai és mohácsi lovasok részvételével.

a 870 éves boly történetének és jelenének, termelési és kulturális eredményeinek megismertetésére rendezett ünnepségsorozat augusztus 25-én, az egykori kastélyparkban sorrakerülő tűzijátékkal ér véget. /mti/

-. -

- v é g e -

19.10/ szb

-20-

19152 meli

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fém utca 5-7. Telefon: 160-490, 350-490

A szerkesztésért és kiadásáért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1963. augusztus 5.

bb 1. nyílik a „kék virága a szamárkenyérnek,„

vid j szb ká

1963. augusztus 5.

a kiskunság sivóhomokján régen tömegével fordult elő, ma már csak hetényegynégy környékén virít a kék virágú szamárkenyér. a nitrogénmentes talajok vadvirágát, amelytől hajdan kéklett a pusztai vidék, petőfi „az alföld,„ című versében énekelte meg. a ritka virág előfordulási helyét védetté nyilvánították. /mti/

-. -

bb 2. gólyák szállták meg a cserehát környéki szántóföldeket

vid j szb ká

1963. augusztus 5.

borsod megye abauji részén, a cserehát környéki szántóföldeken az utóbbi napokban rendkívül sok gólyát figyeltek meg. a gólyák békászóhelyei ugyanis a hetek óta tartó kánikula hatására kiszáradtak, s most a friss szántásokat keresik fel, ahol az eke nyomában szedik a barázdából a cserebogár-lárvát, a mocsospajort és más kártevőt. olyannyira megszokták a motorok zaját, hogy minden félelem nélkül járnak a traktorok nyomában. megfigyelték, hogy 60-70 kilométerről is elrepülnek táplálék után, s egy-egy szántás alatt álló tartón 80-100 gólya is összegyűlekezik. /mti/

-. -

bb 3. „udvarolnak,„ a szarvasok a somogyi erdőkben

vid j szb ká

1963. augusztus 5.

lassan közeleg az év legszebb és legizgalmasabb vadászeseménye, a szarvasbögés. a somogyi rezervátumokban szépen tisztul már a bikák agancsa, s a kemény tél ellenére is szép trófeákra számíthatnak a vadászok. a megye legnagyobb és nagyvadásban leggazdagabb rezervátumában, a kszópusztai erdészetben a baláta-tó, a somogyi ősláp környékén, majdnem 200 szarvasbikát és tehenet tartanak számon, köztük több 10 kilón felüli, aranyérmes agancsot hordozó nagyvadat. még nem tartózkodnak állandóan megszokott helyükön, gyakran kijárnak az erdő környéki kukoricásokba, de már megkezdtek az „udvarlást,„ , kísérgetik párjukat. a vadászok és erdészek készítik a cserkésző-utakat, körülbelül 100 kilométernyit hoznak rendbe a szarvasbögésre, hogy a vadászvendégek zajtalanul közelíthessék meg a kilőésre szánt példányokat. /mti/

-. -

bb 4. befejeződtek a prakovszky a siket kovács című tv-játék felvételei

i s/sze szb sr

1963. augusztus 5.

a televízió stúdióban befejeződtek a prakovszky a siket kovács című tv-játék felvételei. a mikszáth novellájának televíziós változatát rövidesen bemutatják. a címszerepet egri istván, a többi szerepeket pedig blaha mártá, komlós juci, tompa sándor és rajz jános alakítja. rendező bán frigyos. /mti/

--

bb 5. „táncra perdülő”, diszletek, félezer szereplő a szegedi szabadtéri játékok következő bemutatóján - békés andrás rendező a cigánybáró előkészületeiről

vid zs/tné szb zs

1963. augusztus 5.

a szegedi szabadtéri játékok legközelebbi bemutatóját augusztus 8-án tartják, amikor j. strauss a cigánybáró című nagyoperettje kerül színre. az előkészületeket napközben is folytatják, sokszor még a déli órákban a tűző napon is próbál a balettkar s újra és újra ismétli az egyes jeleneteket a státiisztéria.

a szabadtéri játékok közelgő újabb bemutatójáról békés andrás rendező elmondta az mti munkatársának, hogy a közönség minden évben nagy érdeklődéssel fogadta az itt színrehozott daljátékokat, a jános vitéz, a csinom palkó és a háry jános után most a magyar vonatkozású strauss-operettel folytatják a sorozatot. romantikus, patetikus, népies hangvétele, a zene népszerűsége és a kedves cselekmény egyaránt megnyerte eddig a közönség tetszését.

az ilyen típusú előadások egyik „szabadtéri”, követelménye a látványosság lehetőségeinek kihasználása. a darab megfelelő helyén ezért lovashuszárokat szerepeltetnek, s úgy tervezik, hogy zsupán, a disznókirály is malacaival együtt „lép fel”, barinkay galambokkal szerepel mutatványainál. a harmadik felvonásban percekig tartó nagyszabású tűzijáték is emlékeztetessé teszi majd az előadást. a látványosságot szolgálja majd a nagyszámu közreműködő fellépése - 120 tagu énekkar, 300 statisztá, 30 tagu balettkar szerepel -, így egyes jeleneteknél mintegy félezer szereplő lesz egyszerre a színpadon.

- tudjuk azonban - folytatta békés andrás -, hogy a szemnek pillanatnyilag tetszetős részletek mellett elsősorban az előadás művészi élménye dönti el a sikert.

/folyt.köv./

pe

- 2 -

bb 5. /„táncra perdülő”,... 1. folyt./- szb

ezt a művészi élményt pedig nem a látványosság mechanikus alkalmazása, hanem az élő emberek részvétele adja. hozzájárulhatnak ehhez a sikerhez a kitűnő szereplők, akik között málleczy oszkár, berdál valéria, turján vilma, király levante, horváth józsef, komlossy erzsébet, háry erzsébet és palcsó sándor nevével találkozhatunk.

- bakó józsef diszletei szervezsen kapcsolódnak az előadás cselekményéhez, színekben is követik az érzelmi hangulat alakulását. a harmadik felvonásban, amikor - mint minden operetben - az igazság győzdelmeskedik, s a strauss keringőre táncot lejt a balettkar, forognak majd a színpadon elhelyezett májusfák, a festett diszletháttéren „körbejárnak”, a felhők, szinte táncra perdülnek, keringőt járnak a diszletek is.

- a látványos táncok koreográfiáját barkóczy sándor készítette, a jelmezeket márk tivadar tervezte. a zenekart a szerző egyik leszármazottja, az osztrák vendégművész eduard strauss vezényli, aki lelkesen résztvesz az előkészítő munkában. nagyon sok erőteljes színnel gazdagítja az ismert muzsikát zenei koncepciója, dinamikusabb játékokra készíti a szereplőket is.

j. straussnak ezt a művét augusztus 8-án, 10-én, 11-én, 15-én és 19-én tekintheti majd meg a közönség a szegedi szabadtéri játékokon. /mti/

--

bb 6. pályázat szennyvízátelző tervezésére

k sb/tr szb vg

1963. augusztus 5.

az építésügyi minisztérium és az országos vízügyi főigazgatóság tervpályázatot hirdet belterületi /hálózati/ szennyvízátelző tervezésére. az érdeklődők 30 forintért már átvehetik a tervpályázati kiírást az építésügyi minisztérium tervezési főosztályán, /budapest, 5. kerület, beloiannisz utca 2-4, 5. emelet 5./ s ugyanide kell eljuttatni a terveket október 22-ig. a bírálóbizottság legkésőbb november közepéig hozza nyilvánosságra a pályázat eredményét. a legjobb munkák díjazására 55 ezer forintot irányoztak elő. a legnagyobb díj összege 15 ezer forint és a megvásárolt tervekért háromezer forintnál kevesebbet nem fizetnek ki. /mti/

--

pe

- 3 -

bb 7. belső tatarozások az operaházban - távlati tervek a dalszínház korszerűsítésére

i ol/sze szb sr

1963. augusztus 5.

az állami operaház épületében mesteremberek dolgoznak, hogy az évadnyitásra a kisebb-nagyobb hibákat eltüntessék. ujjakkal cserélik ki a földszint több mint száz zártszékét és a harmadik emelet is új széksorokat kap. kijavítják a nézőtéren a díszfestést, a színpadi részen pedig a szokásos karbantartási munkákat végzik. új padlózatot kap a balett terem és ujara festik a falakat is. az erkély színházban is dolgoznak, a színpadot új padlózattal látják el, tatarozzák az öltözőket.

a sürgős javítási és felújítási munkák mellett már az elkövetkező évre is gondolnak az operában. a folyamatos rekonstrukciós munkák megkönnyítésére ezekben a napokban az opera terveket készít. az mti munkatársak elmondották: tervezik, hogy az operaház környékén felépítenek egy többemeletes iroda- és műhelyházat, ahová átköltöztetik a festő, asztalos és egyéb műhelyeket. a felszabaduló helyiségekből próbatermeket, korszerű öltözőket alakítanak. az épület helyét a 6. kerületi tanács már kijelölte. felújítják majd az operaház elektromos berendezését is, így jövőre beépítenek egy 280 áramkörös, 20 memoria-egységű fényszabályozó berendezést, ami azt jelenti, hogy husz különböző világítási effektust gombnyomással a kívánt időpontban hozhatnak működésbe. /mti/

bb 8. restaurálják a budai vár híres emlékműveit

i tf szb sr

1963. augusztus 5.

két patinás bronzszobrot szállítottak be a budai várból a képzőművészeti kivitelező és iparvállalat jász utcai szoboröntődjébe, hogy eltüntessék róluk az idők vasfogának nyomát.

70 évvel ezelőtt, 1893-ban állították fel a dísz téren a honvéd emlékművet, az 1849-ben buda visszafoglalásakor elesett hazafiak emlékére. a monumentális bronzkompozíció zala gyöngynek, a millenneumi emlékmű kivitelezőjének alkotása, egy híres brüsszeli ágyúöntődjében formázták meg. a szobor 4 és félméteres főalakja egy sebesült katona mögöttes a géniusz lebeg. a hét évtized és két világháború okozta sérüléseket most begyógyítják, s a helyreállított pátyi kő alapzaton már az ősszel ismét látható lesz a dísz tér dísz.

restaurálják az ohmann béla szobrászművész által készített budavár visszavételének emlékművét is. ezt a török kiűzésének 250 évfordulója alkalmából állították fel a bécsikapu téren 1936-ban. jelenleg kőfaragók dolgoznak a haraszti mésző alapza- és az emléktábla kijavításán, az öntődjéből pedig előreláthatóan szeptemberben kerül vissza régi helyére a megújított szobor. /mti/

pe

- 4 -

bb 9. épül a gellérthegyi kulturpark

i ol/tm-lm bs

1963. augusztus 5.

a nyári meleg ellenére naponta többszáz társadalmi munkás dolgozik a gellérthegyén, a jubileumi kulturpark építésén. a földmunkákat áprilisban kezdték és a durvább terepmunkákkal ma már a 11 hektárnyi terület egynegyedén elkészültek. sokezer köbméter földet forgattak meg és 2 000 köbméter humuszt raktak prizmákba, amit majd a gyepágyak készítéséhez használnak fel a kertészek. rövidesen szakemberek gépekkel mennek ki a terepre, hogy megkezdjék a szakmunkákat. a tereprendezést előreláthatólag október 1-ig befejezik.

dolgoznak az irányítószervek irodáiban is, mert felszabadulásunk 20. évfordulójára át akarják adni a parkot a budapesti közönségnek. a közeli napokban vitatják meg és hagyják jóvá a park már elkészült, többmillió forintos beruházási tervét.

a képzőművészeti alap is bekapcsolódott már a munkába. a helyszíni szemle megtörtént és augusztus 7-én összeül a munkaelosztó bizottság, hogy kijelöljék a képzőművészeket, akik elkészítik majd a parkot díszítő alkotások vázlatterveit. a parkban támfalra épített monumentális domborművet helyeznek el, amely hazánk felszabadulásának állít emléket. helyet kap még egy „fiatalság”, című szobor és több díszmedence. a játszótér közelébe iparművész-alkotta hatalmas szélkakast emelnek, mely a világtájakat jelzi majd. a játszótéren lesz egy domborműves ivókut, valamint a gyerekek örömeire egy művészileg tervezett nagy csuszda is. /mti/

bb 11. magyar könyv sikere a londoni nemzetközi nyomdaipari kiállításon

i bi/sze-lm sr

1963. augusztus 5.

Londonban nemrégiben nyílt meg a 11. nemzetközi nyomdaipari kiállítás. ennek keretében a british museum termeiben bemutatják az elmúlt öt évszázad csaknem kétszáz legszebb könyvét. a 20. századot harminc könyv képviseli a világ minden tájáról. ezek között nyolc angol, hét német, öt francia, négy amerikai, egy-egy cseh, dán, holland, magyar, svájci és svéd könyvművészeti termék szerepel. a kiállításon bemutatott magyar könyv omár chájjám: robályát című műve, amely 1959-ben jelent meg a magyar helikon könyvkiadónál. a különleges kiállításhoz, piros selyembe kötött kiadványt száz endre több mint száz eredeti rézkarca díszíti. a tipográfiai és kötésterv haiman györgy munkája. a kötet nyomdai kivitelezését a kossuth és a pénzjegy nyomda végezte. /mti/

8.15/lm

-5-

Mag

bb 10. hetven traktor szánt budapest határában - augusztus 20-ra végeznek a csépléssel

1 cs/lk-lm ká

1963. augusztus 5.

a budapesti termelészövetkezetek földjein lényegében befejeződött az aratás, csupán szórványosan - a mély fekvésű völgyekben - van még lábon néhány kisebb táblán a későn érő zab. több szövetkezetben már az aratógépekkel levágott gabonafélék cséplésével is végeztek. a 3. kerületi egyetértés és a 12. kerületi rozmarying termelészövetkezetben, ahol minden gabonát aratógéppel takarítottak be - még zúgnak a cséplőgépek, a jelek szerint azonban augusztus 20-ra ezekben a gazdaságokban is befejezik a cséplést. a terméshozamok általában kielégítőek: a tavaszi árpa kitűnő termése pótolta az őszi-árpa valamivel gyengébb hozamait.

a tarlók letakarítása mindenütt befejezéshez közeledik, az utóbbi napokban megázott szalmát több helyütt szárogatják és a majorokban kazlazzák. a tarlóhántás, illetve a nyári mélyszántás üteme most, az aratás befejeztével meggyorsult: jelenleg 70 traktor szinte éjjel-nappal szánt, tárcsáz, hengerez: készítik a talajt az ősziak alá. a gépkezelők többsége vállalta a nyújtott, illetve a kettős műszakokat.

a korán lekerült növények, főleg az ujbungonya után májusban vetett másodtermények általában jól fejlődnek: a szántóföldi „sarju”, -uborka termését e héten kezdik szedni, s javában csövesedik már a csemegekukorica. a fővárosi termelészövetkezetek tábláin ugyancsak a héten kezdik meg a silókukorica és a napraforgós keverékek silózását./mti/

bb 12. újabb 9 emeletes öntött házakat alapoznak az árpád-hídfőnél

1 sb/tr-lm vg

1963. augusztus 5.

a 43-as építőipari vállalat dolgozói építettek az országban először 9 emeletes házakat öntött betonfalakból. tavaly adták át az első három épületet az árpád-hídfőnél és most a korábbinál korszerűbb módszerrel újabb három öntötház alapozását kezdték meg. a betonkeverést automatikus adagoló- és mérőberendezéssel gyorsították meg. a falak betonozását pedig két műszak megszervezésével siettetik. így a tavalyinál jóval hamarabb, alig másfél hónap alatt elkészítik a 9 emeletes házak falait.

/folyt.köv./
8.20/lm

-6-

bb 12. /újabb 9 emeletes...1. folyt./lm

az építőknek inkább a tél miatt megkésett ideai lakások munkái okoznak sok gondot. az új városrész legnagyobb épületéből a 5-ös jelű 256 lakásos házból eddig mindössze 170 lakást adtak át, mert kevés a mázó-lakásmunkás. a 107 lakásos 6/b jelű lakóház is már 8 napja vár festőkre és mázólokra. ezenkívül mintegy 404 lakás vakolása és a válaszfalak elkészítése forog veszélyben, ha nem tudják megerősíteni az építkezés kőműves brigádjait csaknem 200 új dolgozóval. a 13. kerületi pártbizottság kezdeményezésére azonban most összefognak a kerület nagy üzei, hogy segítsenek az építőknek. a gyárak karbantartó részlegeiből kőművesek, más üzemerészekből pedig segéd munkások mennek az árpád-hídfőhöz, hogy közös erővel pótolják az építők téli adósságát./mti/

bb 14. olaszországba is szállítanak építőkövet a budakalászi kőbányából

1 áe/tr-lm ki

1963. augusztus 5.

az ém. kőfaragó- és épületszobrászipari vállalatának budakalászi üze az ország egyik legrégebbi kőbányája. művelését még a rómaiak kezdték meg. jelenteg is itt fejtik az egyik legjobb építőkövet, amelynek értékét bizonyítja, hogy nagyobb-részt exportra kerül. nyugat-németországba, olaszországba és más európai államokba is rendszeresen szállítanak budakalászi mészkövet. ez az építőanyag rendkívül szilárd, fagyálló, jól faragható, igen tetszetős, s így kiválóan alkalmas díszítőburkolatnak. eddig több mint 75 köbméter követ szállítottak az astoria aluljáró építkezéséhez és sokszáz tonnányit használtak fel a rákóczi-uti árkád-sornál, valamint a vár újjáépítésénél. nem vész kárba a hulladék sem: a zuzalékokat az aquincumi római leletek restaurálásánál használják fel nagy mennyiségben. az üzem évente mintegy tízezer tonnát értékes építőanyaggal segíti az építkezéseket./mti/

8.30/lm

-7-

Ma

bb 13. nem várt leletekre bukkantak a boldogkői vár ásatásainál

vid te szb ki

1963. augusztus 5.

az országos műemléki felügyelőség megbízásából julius elején kezdte meg kemenczei tiborné, a miskolci herman ottó muzeum régésze az abauji részeken fekvő boldogkői várban az ásatásokat. a szikszónál kezdődő és a zempléni hegyvidékig terjedő hosszú, széles völgy fölött vigyázó vár a hasonlónevű község határában, meredek sziklaszirten épült. a szabálytalan alaprajzi vár a levéltári adatok szerint a 14. században már állt és történelme folyamán több mint husz birtokosa volt. zápolya idejében ostromolták királyi hadak, a kuruckorban pedig thököly csapatai foglalták el. a romos, de még viszonylag jó állapotban lévő vár napjainkban a zempléni hegyvidéket felkereső turisták kedvenc pihenőhelye.

az ásatásokat a belső várudvaron kezdték, ahol másfél, helyenként két méteres föld és romhalmoz eltakarítása után nem várt leletre bukkantak. a sziklaalapig letakarított részen, egy mástól két és fél méter távolságra, a vulkáni tufába vájt, a várudvar egész hosszában végighúzódó cölöplyukakat találtak. a sziklatalpon talált cseréptöredékek alapján késő szláv-, illetve korai honfoglaláskorinak ítélik a leletet, amely szerint ezen a hegyfokon, a jelenlegi várat megelőző időben már cölöpvár állott. ez annál érdekesebb, mert eddig szláv kori cölöp erődítményeket csak síkföldön találtak. a másik meglepetés az ugynevezett déli lakószárnynál érte a kutatókat. ugyancsak a sziklatalpon, a lakóhelyiség alatti részben, sziklába vájt gyámlukakat, „keverőtálat”, körforgást végző kerék vájta félköríves gödröt találtak, amelyből arra következtetnek, hogy itt volt a vár malma, ahol puskaport, esetleg búzát, kölest őrttek. a lelet azért is értékes, mert a régészek tudták, hogy minden magyarországi várban volt ilyen malom, eddig azonban egyetlen egyet sem sikerült megtalálni az ásatások során.

felszínre hoztak nagymennyiségű állati csontot, cseréptöredéket, ezek között egy máznélküli, virágokkal díszített kályhacsempe maradványt, amely a 15. századi eredetre utal. az 1682-ből fennmaradt „inventárium”, alapján a kutatóknak sikerült négy helyiséget azonosítani, köztük a pincéket, amelyekben annak idején 500 hordó bort tároltak, a kaputornyot, amelyet cirkáló bástyának írtak.

az ásatások néhány napon belül befejeződnek, s utána a tervek szerint hozzákezdnek egyes falrészek megerősítéséhez. a meredek hegyoldalon azonban a szükséges anyagokat nem tudták felhordani, ezért mintegy 250 méteres drótkötélpályát építettek. ennek segítségével csillében szállítják majd fel az építőanyagokat. /mti/

9.00/zs

- 8 -

bb 15. szeptember elsejétől az összes általános-, közép- és ipari tanulóiskolában oktatják a közlekedési szabályokat

1 hbj/gg szb vg

1963. augusztus 5.

szomorú statisztika: 1962 első félévében 4845, 1963 első felében pedig 5262 közlekedési baleset történt. a balesetek okainak elemzése azt mutatja, hogy 90-95 százalékban a fegyelmezetlenség, a figyelmetlenség, a gondatlanság, könnyelműség okozta a bajt.

a balesetek számának csökkentése érdekében fontos intézkedésekre kerül sor. szeptember 1-től az összes általános-, közép- és iparitanuló iskolában oktatják a kresz-t. az oktatás megkönnyítésére a tanárok és a tanítók számára külön tankönyv készül. a közlekedési szabályok

alaposabb megismerésén a közúti balesetelhárítási tanács kidolgozza a járművezetők oktatásának reformját. sok gépkocsivezető ugyanis a hiányos oktatás miatt nincs tisztában a szabályokkal. a javaslat - amely részleteiben ez év végére készül el - sürgeti, hogy mind a hivatalos, mind a magán-gépkocsivezetők, továbbá a motorkerékpárosok, sőt a kerékpárosok is, hosszabb ideig tanulmányozzák a közlekedési szabályokat, s a vizsgákon a vizsgabiztosok szigorubb mércét alkalmazzanak.

az oktatás szélesítésén és korszerűsítésén túlmenően azonban más megoldások is szükségesek a közúti balesetek számának csökkentésére. ezért a taxivállalat gépkocsivezetői mozgalmat indítottak: „udvariasság = gyorsabb, biztonságosabb közlekedés, jelszóval. ennek a kezdeményezésnek a lényege: fokozottabb figyelem, körültekintés, óvatosság azok részéről, akik a volán mellett ülnek. a mozgalomnak már mutatkozik az eredménye, a taxivállalatnál sokkal kevesebb baleset fordult elő az utóbbi hónapban, mint korábban. csatlakoztak a mozgalomhoz a fővárosi autóbuszüzem, a fővárosi villamosvasút, a budapesti aköv, az országos mentőszolgálat gépkocsivezetői is és országosan újabb csatlakozások várhatók.

szükséges azonban az is, hogy alaposan elemezzék, mi okozza a baleseteket, hol fordul elő a legtöbb és a nap milyen szakában. ezekre a kérdésekre már a közeljövőben a gépi adatfeldolgozó ad választ, s a pontos statisztika segítségével a közlekedési szakemberek intézkedhetnek. a balesetek megelőzése érdekében a közúti balesetelhárítási tanács munkatársai vizsgálják a forgalmi rendet is, például azt, hol kell újabb jelzőtáblákat elhelyezni, hogyan lehet a forgalmas gócpontokon - például a baross téren, a marx téren, a kálvin téren, a clark ádám téren és a vidéki városok forgalmas utkereszteződéseinél - az eddiginél megfelelőbb forgalmi rendet kialakítani. sok elgondolás, terv született már eddig is, s a szakemberek remélik, a tervek végrehajtásával végre sikerül csökkenteni a balesetek számát. /mti/

9.10/zs

- 9 -

bb 16. ammónia helyett freongázzal hűtenek az új kompresszorok

i sl/gk szb ki

1963. augusztus 5.

a hűtőberendezések gyártásával foglalkozó szakemberekben felmerült a gondolat, hogy a kellemetlen szaga ammónia helyett szagtalan és teljesen veszélytelen freongázt kellene használni a hűtőtelepeken. a freon azonban sokkal illanékonyabb az ammóniánál, ezért ellenállóbb kompresszoröntvényekre, tökéletesebb tömitésekre van szükség, hogy a gáz el ne „szökjön”, ugyanakkor a motor teljesítményét is meg kell növelni, mert a freon fajsúlya, tehát ellenállása is nagyobb, mint az ammóniáé.

a feladatra az április 4. gépgyár vállalkozott, elkészíteték az első két kísérleti kompresszort, amely ammónia helyett freongázzal hűt. a gyár kísérleti műhelyében most vizsgálják, hogy a kompresszorok különböző alkatrészei megfelelnek-e a nagyobb követelményeknek, s ha kedvező tapasztalatokat szereznek, akkor rövidesen megkezdik a sorozatgyártást. /mti/

..-

bb 17. megemlékezések az első atombomba ledobásának évfordulójáról - szolidaritási távirat az atom és hidrogénbomba-ellenes japán bizottsághoz

i di/tm szb sr

1963. augusztus 5.

tizenhét éve annak, hogy hirosimát elpusztította az első atombomba. a szomorú évforduló alkalmából nagyszabású nemzetközi tanácskozást tartanak a városban, amelyen - többek között a szovjet nép küldöttesteinek részvételével - a világ-közvélemény nevében a nukleáris fegyverek betiltását követelik. a csaknem két évtizeddel ezelőtti eseményről hazánkban is sokhelyütt megemlékeznek. a következő napok békegyűléseinek előadói ezuttal is éberségre szólítják fel népünket a minden eddiginél szörnyűbb világháború fenyegetésével és az atomhisztéria megszállottjainak mesterkedéseivel szemben. ugyanakkor széles körben ismertetik majd a moszkvában megkötött részleges atomcsend-egyezmény jelentőségét.

az országos béketanács táviratot intézett kaoru yashui professzorhoz, az a- és h-bomba ellenes bizottság nemzetközi leninbékedijs elnökéhez:

- hirosima bombásának szomorú évfordulóján - hangzik az üzenet - testvéri szolidaritással állunk önök mellett az atomfegyverek megsemmisítéséért, az általános és teljes leszerelésért, a békéért folytatott nagyszerű harcukban.

/folyt.köv./

9.156/zs

- 10 -

bb 17. /megemlékezések az első... 1. folyt./- szb

hisszük, hogy a világ népeinek elszánt küzdelme eredményes lesz és a moszkvai részleges atomcsend-egyezményt újabb eredmények követik, amelyek a háború nélküli világ megteremtéséhez vezetnek. további munkájukhoz sok sikert kívánunk.

az atom és hidrogénbomba-ellenes japán bizottság egyike a nukleáris fegyverek betiltásáért kibontakozott világméretű mozgalom legtekintélyesebb, legjelentősebb testületeinek. kezdeményezésére az elmúlt években százazrek, milliók mozdultak meg japánban, s követelték a nukleáris fegyverek megszüntetését. a hatalmas demonstrációk az egész nemzetközi békemozgalmat bátorították és erősítették. az országainkat elváasztó nagy földrajzi távolság ellenére az országos béketanács és az atom- és hidrogénbomba-ellenes japán bizottság rendszeres kapcsolatban áll egymással. az együttműködés jegyében érkezett hazánkba a döbbenetes erejű hirosima-kiállítás, amelynek anyagát budapestén kívül egész sor vidéki városban bemutatták. a gyűjtemény azokat a borzalmas pusztításokat tárja a nézők szeme elé, amelyek az atombomba okozott hirosimában. ezen kívül több japán békeharcos-küldöttség is járt hazánkban. legutóbb a hirosima-auschwitz békemenet résztvevői látogattak magyarországra. találkoztak az országos béketanács vezetőivel, a magyar társadalom legkülönbözőbb rétegeinek képviselőivel, s személyesen is meggyőződtek népünk békeakarataról. /mti/

..-

bb 22. tanulószoba az alumíniumkohóban

vid te szb ki

1963. augusztus 5.

az inotai alumíniumkohászok a legjobb gazdasági eredménnyel dolgozó francia alumíniumkohók teljesítményének elérését határozták el. az üzemen teljes egészében áttértek a kohókádak menetrend szerinti adagolására és gépesítették a legnehezebb fizikai munkákat. az új berendezések kezelése, a műszerek irányítása nagy szakértelmet kíván, ezért az inotai kohászok legtöbbje szakmai tanfolyamokon képezi magát. az üzem irodaépületében külön tanulószobát rendeztek be, ahol naponta 40-50 „diák”, bővítési tudását. a tanulószoba vezetője egy-egy mérnök vagy kiválóan képzett technikus.

az inotai tanuló kör hallgatói leginkább a szakmunkás-tanfolyam növendékei közül kerülnek ki. összesen negyvenhárman képezik magukat különleges képesítésű vegyipari szakmunkássá, sokan járnak az általános és a középiskolák levelező, illetve esti tagozatára is. a tanulásban különösen a szocialista címért versenyző brigádok tagjai tűnnek ki. /mti/

..-

9.21/zs

- 11 -

NE

bb 18. kétszázmillió forint tanszerekre, szemléltető eszközökre -
ujabb 500 lemezzajtszót kapnak az iskolák

i vt/hné-Lm sr

1963. augusztus 5.

egy hónap van hátra a nyári szünetből. az iskolai felszereléseket értékesítő vállalatnál kapott tájékoztatás szerint különböző tanszerek és szemléltető eszközök szállítása jó ütemben halad. a tanév kezdetéig előreláthatólag a rendelések 65-70 százalékát eljuttatják az iskoláknak, a továbbiakat folyamatosan a gyártás alakulásából függően.

az az összeg, amit az állam különböző forrásokból az idén a megyék rendelkezésére bocsátott iskolai tanszerek és szemléltető eszközök beszerzésére, megközelíti a 200 millió forintot. kétezer darabot szállítanak az iskoláknak például a hosszabb időn át nélkülözött földgömbből, 6000 darabot tábla-körzőből. a legkorszerűbb kivitelben kifejezetten oktatási célra készült diavetítőkkel ezer darabot kapnak az iskolák. nagy mennyiségben juttatnak azokból az új, korszerű szemléltető eszközökből, amelyek a fizika, a biológia, a nyelv, a történelem oktatását könnyítik, segítik. így helyet kapnak ezek között a hordozható áramátalakítók, az iskolai egyenáramú volt-ámpér-mérők, mikroszkópok, átlátszó műanyagtestek, történelmi térképek. központi hitelből az idén újabb 500 lemezzajtszóval is gazdagodnak iskoláink.

a gyakorlati foglalkozásokhoz szükséges műhelyfelszerelések közül azok, amelyek használata - méretük miatt - az előző években elég sok nehézségbe ütközött /fűrész, kapa, ásó, stb./ most már úgynevezett gyermek-méretben készülnek. változatlanul komoly gondot jelent a fogyóanyag-ellátásnál a raktárkapacitás hiánya, mivel az igény mind a mennyiség, mind a választék tekintetében állandóan nő. itt az illetékesek sürgős segítsége szükséges, hogy elkerülhessék a zavarokat.

elmondották még, hogy ez évben is fokozódott az érdeklődés külföldön a magyar tanszerek és szemléltető eszközök iránt. egyre növekvő arányban érkeznek többmillió megrendelések csehszlovákiából, az ndk-ból, jugoszláviából, a német szövetségi köztársaságból, svédországból, franciaországból, az egyesült államokból, uruguayból és a közélkeleti országokból is./mti/

--

9.35 /zs

- 12 -

Be

bb 19. 1961 óta csökkent a dohányzás mértéke

i tó/gg-Lm vg

1963. augusztus 5.

a magyar dohányipar adatai szerint 1953-ban Magyarországon tízmilliárd-negyvenötmillió cigaretta fogyott. ettől kezdve 1961-ig évenként körülbelül fél-egymilliárd dal nőtt az igény, kivéve 1958-at, amikor az előző évhez képest félmilliárddal csökkent a vásárlás. 1961 a csúcspont év volt. ekkor 16 milliárd 294 millió cigaretta kellett a kereslet kielégítésére. így tízmillió lakost számolva - a csecsemőket is beleértve - 1600 darab volt az évi fejadag.

1961 óta csökkent a dohányzás mértéke. a múlt évben 15 milliárd 457 millió cigarettát értékesítettek az országban, az idei terv pedig 15 milliárd 600 millió, ebből az első félévben 7 milliárd 555 milliót hoztak forgalomba. általában 26-28 -féle cigarettát árusítanak a dohányboltokban. négyfajta teszi ki azonban az egész forgalomnak több mint 92 százalékát. a legkisebb a kossuth. az első félévben eladott egész mennyiségnek 57.2 százaléka volt. ezt a munkás követi 16.2, a harmadik a terv, 13.3 százalékos aránnyal. az idén már „jegyzik”, a füstszűrős fecskét is. a tavalyi egész évi 300 millióval szemben az idén az első félévben 440 millió került forgalomba, az értékesített mennyiségnek 5.5 százaléka. várható, hogy éves szinten még növekszik a fecske aránya, mert ez a fajta országszerte egyre keresettebb./mti/

--

bb 20. évközimérleg a mágoosi termelészövetkezetben - egymillió forinttal több árut ad az állattenyésztés a más ágazatokban jelentkező hiányok pótlására

vid j-Lm ká

1963. augusztus 5.

a mecseki hegyháton gazdálkodó mágoosi béke termelészövetkezet vezetősége megvizsgálta, hogy az áprilisi és a májusi, illetve a júliusi szokatlanul száraz időjárás miként befolyásolta a termelést. a könnyvelőség kidolgozta: mennyi árut kell termelni az egyes ágazatoknak, hogy meglegyen az 1963. évre tervezett 24 millió forint bevétel. az ágazatvezetők sorra beszámoltak a vezetőségi ülésen az eredményekről és a problémákról.

/folyt.köv./

9.40 /zs

- 13 -

Be

bb 20. /évközi mérleg...1.folyt./-Lm

kiderült, hogy ezt a vidéket különösen sújtó szárazság miatt az előirányozottnál kevesebb borsó, buza és kender termett. a vezetőség nyomban megvitatta, hogy milyen módon lehet pótolni vagy legalább is csökkenteni a hiányt. a szarvasmarha-tenyésztési ágazat vezetője bejelentette, hogy a tervezettnél több hizott állatot annak értékesítés céljára, ezenkívül több hizónak szánt szarvasmarhát úgy sikerült felnevelniük, hogy azok alkalmasak tenyésztésre, és ily módon eladásukkor nagyobb árat kaphatnak értük. a halászati ágazat vezetője ugyancsak közölte, hogy a tavak jobb kihasználása és eredményesebb hiztatás révén a tervezettnél több áruhalat állítanak elő. csupán ez a két állat-tenyésztési ágazat egymillió forinttal járul hozzá a hiányzó bevételek pótlásához. más forrásokat is találtak, amelyek kihasználásával ugyancsak csökkenthetik a kiesést./mti/

-. -

bb 21. 1 300 termelészövetkezeti épületet szereltek fel villámhárítóval szolnok megyében

vid j-Lm ká

1963. augusztus 5.

a nyári zivataros időszakokban gyakoriak a villámcsapások, a villám által okozott tüzek a termelészövetkezeti majorközpontokban. szolnok megyében ez év nyarán 13 alkalommal gyújtott fel villám istállót, magtárt, ólat és egyéb mezőgazdasági épületet és megközelítőleg mintegy negyedmillió forint kárt okozott. a természeti csapás elkerülése végett fokozatosan villámhárítókkal szerelik fel a pusztákon levő gazdasági épületeket. a megyében eddig 1 300 épület tetején helyeztek el villámhárítókat./mti/

-. -

bb 23. kiterjesztik a zeneoktatást, új zeneiskolákat építenek szabolcs-szatmár megye községeiben

vid zs/tné-Lm zs

1963. augusztus 5.

szabolcs-szatmár megyében évről évre nő a zene iránti érdeklődés a fiatalok körében. már eddig 50 helységben létesítettek zeneiskolát, ahol a gyerekek száza ismerkednek a zeneirodalommal. a megye csaknem minden községében zenei klub is működik és a művelődési házakban rendszeresen tartanak kottaismereti, és a zenei alapfogalmakat megismertető tanfolyamokat.

/folyt.köv./

9.46 /zs

- 14 -

KC

bb 23. /kiterjesztik...1.folyt./-Lm

a megyében az idén két középfoku zeneiskolát adnak át rendeltetésének. az egyik kisvárdán, a másik mátészalkán nyitja meg kapuit szeptemberben. a mátészalkai zeneiskola egyelőre csak ideiglenes épületben kap helyet, de még az idén hozzákezdenek kelet-magyarország legszebb zeneiskolájának építéséhez. a szatmártáji tanácsok 600 000 forint hozzájárulást vállaltak, a termelészövetkezetek pedig negyedmillió forintot ajánlottak fel a nagy beruházáshoz./mti/

-. -

bb 24. munkapszichológiai laboratóriumot létesítenek a diósgyőri gépgyárban

vid te-Lm ki

1963. augusztus 5.

a magyar tudományos akadémia a diósgyőri gépgyárban a másutt már jól bevált gyakorlathoz hasonlóan munkapszichológiai laboratóriumot létesít. a laboratóriumban munkaéletteni, munkapszichológiai, munkaszervezési kérdésekkel foglalkoznak majd. az akadémia szakemberei a különböző munkahelyeken - egyebek között - zaj-, hő-, világítás- és színhatás vizsgálatokat, az egyes beosztásoknál alkalmassági próbákat végeznek. a különböző szakmákban foglalkoztatottakról tanulmányt készítenek a fáradtság mértékéről, hogy azok alapján javaslatot tehessenek megfelelő intézkedésekre. az akadémia segítséget nyújt a laboratórium szakszemélyzetének kiképzéséhez is. a munkatermelékenység növelése, a munkakörülmények javítása és nem utolsósorban a dolgozók balesetvédelme szempontjából nagyjelentőségű modern intézmény létrehozásában tevékenyen közreműködik a miskolci nehézipari műszaki egyetem is. az akadémia illetékes szakembereivel az egyetem ipargazdasági tanszéke együtt dolgozza ki a terv szerint ez év októberétől már működő intézmény részletes munkaprogramját./mti/

-. -

9.50 /zs

- 15 -

de

bb 25. tökéletesítették a kukorica védőszer alapanyagának gyártását balatonfüzfőn

vid te-lm ki

1963. augusztus 5.

a balatonfüzfői nitrokémia ipartelepeken gyártják a kukorica új típusú növényvédőszerének alapanyagát, az aktinitet. a fontos vegyszert eddig szakaszosan készítették, ami azt jelenti, hogy ciklusonként töltötték fel a vegyi berendezéseket és több „lépcsőben”, állították elő az aktinitet. ez a nehéz-technológia azonban jelentősen növelte a költségeket és határt szabott a mennyiségi termelésnek is. a veszprémi nehéz-vegyipari kutató intézet mérnökeinek segítségével most olyan új eljárást vezettek be, amely zökkenőmentessé teszi a gyártást. az aktinitet folyamatosan működő vegyi gép-soron készítik, vagyis a készüléksor elején betöltik az alapanyagot és a berendezések utolsó egységénél lecsapolják a készterméket. az aktinít készítését korszerű, önműködő műszerek irányítják./mti/

..-

bb 26. rekordforgalom a baromfifarmokon: 62 millió felett a gépi keltetés - nagyarányú fejlődés a pulyka- és a gyöngyös-állományban

i cs/-j.lm ká

1963. augusztus 5.

a keltetőállomások - a koratavaszi tojáshiány miatt - májusig erősen elmaradtak a keltetéssel. azóta nemcsak az elmaradást hozták be, hanem jelentősen túl is teljesítették az előirányzatokat. július végéig országosan 62 millió napos baromfit adtak át a nagyüzemi baromfifarmoknak, illetve a kistenyésztőknek. ez az évi előirányzat 75 százalékának felel meg, s kerekén 11 millióval több, mint amennyit a múlt év hasonló időszakig átadtak. különösen nagy a „felfutás”, a csibénél. a naposliba-forgalom a tavalyi szintén maradt, a kacsánál pedig kisebb elmaradás tapasztalható. a pulyka- és a gyöngyös-állomány az idén gyors fejlődésnek indult: napos pulykából tavaly 820 000-et, az idén pedig máris 1,300.000-et vettek át a tenyésztők. a gyöngyös-csibe forgalom a múltévi 87 000-ről 325 000-re nőtt.

az állomások csaknem teljes kapacitással dolgoznak jelenleg is, s a tervek szerint a keltetést az idén már folyamatosra teszik. késő ősszel és a tél folyamán főleg az egyhasznu hibridcsibékből keltetnek ki az eddiginél sokkal többet./mti/

9.55 /zs

..- 16 -

bb 27. diafilm, magnetofon felvételek a tiszaföldvári tsz-ek életéből

vid tr-lm zs

1963. augusztus 5.

az ismeretterjesztés sajátos módszerét dolgozta ki a tiszaföldvári művelődési ház. a szakkör tagjai diafilmen örökítik meg a helyi teremelőszövetkezetek életét, munkáját, a nagyközség fejlődését, s a megfelelő kísérszöveget magnetofonszalagra veszik fel. nemcsak a filmfelvételeken szereplő szövetkezeti tagok, hanem a község vezetői, a közös gazdaságok irányítói is magnetofonra mondják véleményüket, beszélnek az eddigi eredményekről, a község távolabbi terveiről. a magnetofonszalagot a diafilmvetítéssel egyidejűleg játsszák le a hallgatóság előtt.

az első 120 képfelvétel már elkészült, amely a szabad néptsz. életét rögzíti. az ősszel a lenin tsz munkáját veszik film- és magnetofonszalagra. az ötletes ismeretterjesztő anyagot a téli előadássorozaton mutatják be a község és a környező tanyák lakóinak./mti/

..-

bb 28. motel, sportpálya, fedett termálfürdő - az alföld egyik legszebb üdülőhelyévé fejlesztik a szelidi tó környékét

vid zs/tné-lm zs

1963. augusztus 5.

a dunapataj község határában levő jódtartalmú szelidi tó bács megye, sőt az alföld egyik legszebb természetes üdülőhelye. a gyógyhatású tó néhány éve még teljesen elhanyagolt volt, s csak 1961-ben kezdtek hozzá környékének rendezéséhez, üdülőhelyé fejlesztéséhez. ma már portalanított makadámút vezet a faluból a tóhoz. a tóparton új, modern üveghomlokzatu, 18 szobás szálloda fogadja a vendégeket. a szálló környékét nagy területen parkosították, neon-világítással látták el, s a környék továbbfejlesztésére most távlati tervet is készítettek. eszerint a következő években több üdülőt, újabb szállodákat, szórakozóhelyeket, sportpályákat, fedett termálfürdőket, csónakházakat és horgásztanyákat építenek. a víz melletti erdőben iskolai táborhelyeket rendeznek be, sőt motelt is emelnek majd. tervbevették egy tudományos természetrajzi kutatóállomás felállítását is, mert a tó növényvilága igen gazdag, változatos és érdekes./mti/

..-

10.03/zs

- 17 -

NE

bb 29. augusztus 17-18-án rendezik meg keszthelyen a mezőgazdasági, üzemi művészegyüttesek első országos fesztiválját

i kz/lm ká

1963. augusztus 5.

a mezőgazdasági és erdészeti dolgozók szakszervezetének elnöksége, augusztus 17-18-án, keszthelyen rendezik meg a mezőgazdasági üzemi művészegyüttesek első országos fesztiválját. a fesztiválon 35 üzemből 37 öntevékeny művészeti csoport vesz részt, együttesen körülbelül 1 000 fővel. a legjobban szereplő csoportokat és a legszínvonalasabb szólószámokat értékes díjakkal jutalmazzák. a fesztivál, - mint a szakszervezet illetékes munkatársai elmondották - érdekes módon már előre is „kamatozott”, a mezőgazdasági, üzemi kulturális munka számára. a szervezőbizottság a nevezéseket ugyanis ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a résztvevő csoportoknak legalább ezüstérmét kell nyerniük a kisz már korábban lezajlott járási kulturális versenyeknél. hasonlóképpen azt is, hogy minden benevező csoportnak előzetesen legalább háromszor fel kell lépnie saját üzemében./mti/

---

bb 30. vagonszámra érkezik a Lombhulladék és a televényföld az új békési virágmagtermelő-telepre

vid j-lm ká

1963. augusztus 5.

a vetőmagtermelő és ellátó vállalat békésen új, 55 holdas virágmagtermelő-telepet rendez be. a szabadföldi virágmagtermelésen kívül mintegy 1 000 négyzetméter alapterületű üvegházban cserepes virágokból termelnek magot. ehhez a debreceni nagyerdőből akáclomb, az északmagyarországi erdőkből bükk, somogyból pedig fenyő lombhulladékot szállítanak. a speciális virágmagvak termesztésére vagonszámra érkezik a televényföld a telepre./mti/

..-

10.08/zs

- 18 -

KE

bb 31. „csupacsó”, kukorica

vid j-lm ká

1963. augusztus 5.

a szarvasi öntözési és rizstermesztési kutató intézetben dr. Kovács Gáborné irányításával 1955. óta foglalkoznak siló-kukorica nemesítéssel. a szarvasi 1-es és 2-es jelzésű siló-kukorica országos fajtaelismerésben részesült, és különösen öntözéssel ad bő termést még az erősen szikes talajokon is. a jól bevált szarvasi silókukoricából ebben az esztendőben már legalább 22 000 holdra adnak elsőrendű vetőmagot. a szarvasi kutatók most azzal a céllal folytatják a nemesítést, hogy az üszögnek ellenálló, sok csőtermést hozó fajtákat állítsanak elő. a bikazugi kísérleti parcellákon 530 új kukoricahibridet próbálnak ki, amelyek jórésze silókukorica.

a nemesítő-telep egyik legérdekesebb növénye a kínai fajtaikkal keresztezett ugynevezett pelyvás kukorica. a 3 méternél magasabbra nőtt, haragoszöld kukorica tövenként rengeteg fattyat hajtott, s még a fattyakon is minden levélhórnálj alatt cső fejlődött. a kutatók találokan nevezték el „csupacsó”, - kukoricának. termése fehérjében rendkívül gazdag./mti/

..-

bb 32. világító tánc térkép - 105 tagu táncgyűttes alakult dombóvárott

vid zs/tr-lm zs

1963. augusztus 5.

dombóvárott a szövetkezeti és gimnáziumi táncsoport egyesítésével megalakult Tolna megye legnagyobb táncgyűttese. a 105 tagu együttes érdekes táncos, ismeretterjesztő műsorral készül az őszi idényre. a műsor valóságos táncos országjárásra kalauzolja el a nézőket: az együttes tagjai ugyanis olyan térképet készítettek, amelyen apró villanykörtek gyulladnak fel a hagyományos táncművészetükről nevezetes tájakon. az előadásokon „narrátor”, ismerteti majd e vidékek népi hagyományait, szokásait, majd a fiúk és lányok bemutatják az erről a környékről származó jellegzetes táncokat is./mti/

..-

10.11/zs

- 19 -

KE

bb 33. várjátékok esztergomban

vid sze szb zs

1963. augusztus 5.

esztergomban az idén másodszor rendezik meg az esztergomi várjátékokat. az ünnepek színhelye a 150 méter magas várhegyen álló, nemcsak hazai, hanem európai viszonylatban is jelentős műemlék, a 12. századbéli árpád-kori vár. ennek keleti bástyáján szólaltak meg vasárnap este a fanfárok és kürtök, a régmúltat idéző zenei szignállal kezdődtek meg a várjátékok. boza miklósnak, a városi tanács vb elnökének üdvözlő szavai után került sor a program középpontjában álló előadásra, corneille cid című színművének bemutatójára. a középkori lovas-gi monda stílszerű környezetben került színre, kitűnő színészgárda, a körszínház tagjainak hiteles tolmácsolásában. a nézők - mintegy hatszázan - a hatalmas falakkal körülvárt udvaron, és a falak erkélyein kiképzett nézőtérrel foglaltak helyet.

a várjátékok következő előadására augusztus 11-én kerül sor. a magyar-olasz operaesten erkel és verdi híres operáinak részletei elevenednek meg, majd ősbemutatóra is sor kerül: nagyzene-kari feldolgozásban először hallhatja a közönség a „régis esztergomi táncok”, című művet, amelynek zenei anyagát nemrég fedezték fel a kutatók az esztergomi muzéum kéziratárában. a hangversenyen gyurkovics mária kossuth-díjas kiváló művész, szabó miklós érdemes művész és a máv szimfonikus zenekara lép fel. a várjátékok befejező előadásaként augusztus 20-án ismét cid-et mutatják be. /mti/

--

bb 34. megkezdtek a termelést hegyalja első külfejtésű ásványbányájában

vid lk/ szb ki

1963. augusztus 5.

a hegyaljai ásványbánya és örlőművállalat termékei közül a kutatóforrásoknál, az olajbányászatban és az öntődégekben használt bentonit iránt legnagyobb a kereslet. a kiváló minőségű hegyaljai bentonitból évről-évre nő az export és ma már több mint tíz ország vásárolja.

a legjobb minőségű bentonitot a koldui bányában termelik. az utóbbi években végzett kutatófúrások újabb jelentős bentonit telepeket tártak fel ezen a vidéken. a rátkai község határában levőket csak vékony földtakaró fedi, így külfejtéssel művelhetők.

/folyt.köv./

12.59 /zs

- 20 -

34. /megkezdtek a termelést... 1. folyt./- szb

a koldui bánya szomszédságában, mintegy öt holdnyi területen kezdték meg az első külfejtésű ásványbánya nyitását. itt a néhány méteres földtakaró alatt másfél-két méter vastag, kiváló minőségű bentonit réteg húzódik, amelynek kitermelését megkezdték. a termelést teljesen gépesítették. a nyers ásványt kotrógépekkel emelik ki, dőmperekbe rakják és a korszerű új mádi örlőműbe szállítják, ahol szinte emberi kéz érintése nélkül dolgozzák fel. a bányából hétfőtől naponta 400 tonna bentonitot termelnek.

most újabb telep fejtését készítik elő. az 1-6 méter között váltakozó földréteg lehordását itt is gépesítették. úgy tervezik, hogy az új külfejtésű fejtésen a termelést ősszel kezdik meg. az előzetes becslések szerint a külfejtésű műveléssel mintegy 35 százalékkal tudják csökkenteni a termelési költségeket. /mti/

--

bb 36. időjárásjelentés

lk-lm bs

1963. augusztus 5.

a meteorológiai intézet jelenti 1963. augusztus 5-én, hétfőn délelőtt:

meleg idő

európa legnagyobb részén változékony időjárás alakult ki. sokfelé esik az eső, keletkeznek zivatarok. hazánkban tegnap napos, igen meleg idő volt. napközben a hőmérséklet elért e a 31-35 fokot. a késő esti és a ma éjszakai órákban főleg az ország nyugati felében, több felé esett az eső és keletkeztek zivatarok. a lehullott eső mennyisége egyes helyeken elérte a 10-15 millimétert.

ma hajnalban a balassagyarmat-debrecen vonaltól északra 15-18, az ország többi részein 18-21, a fővárosban pedig csak 22 fokig hűlt le a levegő. ma délelőtt a dunántúlon újabb zivatarok keletkeztek. budapesten vasárnap a hőmérséklet napi középértéke 26,8 fok volt a sok évi átlagnál 5,1 fokkal magasabb. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 26 fok. a tengerszintre átszámított légnyomás 762 milliméter, alig változik. a balaton vizének hőmérséklete siófokon 22 fok.

várható időjárás kedd estig: változó felhőzet, több felé záporosó, zivatar. mérsékelt, a zivatarok idején élénkebb szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 17-20 legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 26-29 fok között.

a duna vizállása budapestnél augusztus 5-én, hétfőn 205 centiméter, vízhőfok 22,8. /mti/

13.58/zs

--
-21-

kl

bb 35. halálos baleset nyiregyházán.

vid zs/sze-lm zs

1963. augusztus 5.

vasárnap halálos baleset történt nyiregyházán: a vásáros-
namény és nyiregyháza között közlekedő 6229-es személyvonat
nyiregyháza határában elgázolta kiss györgy 18 éves helybeli
lakost. mentőgépkocsin kórházba szállították ugyan a súlyos
sérültet, de párperces ápolás után meghalt. a rendőrség
megállapította, hogy kiss györgy nyiregyházi lakos öngyilkossá-
got követett el. az öngyilkosság okának kiderítésére további
vizsgálat indult./mti/

..-

bb 41. olcsóbb a paradicsom, a juliska-bab és a fejtőbab - megjött
az alföldi vörös szilva

i n./j/ vm ká

1963. augusztus 5.

a nagyvásártelpre vasárnap és hétfőn 120 vagon és 266 teher-
gépkocsi áru érkezett. a vagonszállítmányok így oszlottak meg: 42
vagon burgonya, 16 vagon zöldpaprika, 2 vagon paradicsom, 3 vagon
uborka, 2 vagon fűzöttök, 1 vagon vegyes zöldség, 1 vagon vegyes
gyümölcs, 3 vagon alma, 8 vagon sárgadinnye és 42 vagon görög-
dinnye.

a földművesszövetkezetek budapesti értékesítő vállalata hétfőn
mérsékelte a paradicsom, a juliska-bab és a fejtőbab fogyasztói
árát. a paradicsomot kilónként 1.60-2.20, a juliska-babot 3.60, a
kifejttenivaló babot 8 forintért hozta forgalomba. megjött az alföldi
vörös szilva, fogyasztói árát kilónként 2.80 forintban állapították
meg.

a földművesszövetkezetek budapesti értékesítő vállalatának köz-
lése szerint kedden, augusztus 6-án a görögdiányt kilónként 2.40,
a szentesi husos paprikát 1-2.60, a csemegeeszőlőt 9.80, a fokhagymát
sulyra 10, a juliska-zöldbabot 3.40, az osztályozott őszibarackot
2.20-10.60 forintért fogják árusítani./mti/

..-

16,50/m

- 22 -

bb 37. a manchesteri magyar hetek visszhangja - biró józsef minisz-
terhelyettes nyilatkozata

t sz/sze/m/vg

1963. augusztus 5.

a közelmúltban manchesterben megrendezett magyar hetekről és
árubemutatónk külföldi visszhangjáról kért nyilatkozatot az mti
munkatársa biró józsef külkereskedelmi miniszterhelyettől, aki
a következő tájékoztatást adta:

- az eddigi külkereskedelmi propaganda és eladási módszertől
teljesen eltérő kezdeményezés volt a manchesteri árubemutató, a-
melynek ez volt a jelszava: pillantás magyarországra. a
manchesteri lewis áruház szinte magyar jellegűt öltött erre a két
hétre a gundel ferenc által vezetett magyar vendéglővel, járóka
sándor népi zenekarával és a naponta kétszer megtartott magyar di-
vátbemutatóval. a magyar hetek előkészítése újszerűségénél fogva
nem volt könnyű. az angol fővárosban tevékenykedő vállalatunk az
északangliai vásárlók számára megrendezett kiállításnak ezt az
időpontját a nyári idény miatt nem tartották előnyösnek, az áru-
ház vezetői pedig korábbi olasz és francia hasonló rendezvény si-
kertelensége miatt szabtak nehéz feltételeket. ilyen előzmények
után a magyar hetek alatt az áruház harminc különböző osztályán
kezdtek meg a magyar termékek árusítását. az áruház az átvett áruk
mennyiségénél igen óvatos volt. éppen ezért mind a magyar kiállítás
rendezőit, mind az angol áruház vezetőit meglepte az a rendkívül
nagy siker, amely a magyar fogyasztási cikkek, ajándéktárgyak áru-
sításában és a magyar étterem forgalmában már az első napokban je-
lentkezett. az áru-utánpótlásról ezért kellett repülőszállítmánnyal
gondoskodni.

- a magyar hetek megnyitását követő napokban a nagy érdeklődés
látán - az egyébként ilyen tekintetben eléggé óvatos áruházi veze-
tőség elhatározta, árubeszerző bevásárlóit egy hónapon belül ma-
gyarországra küldi, hogy magyar termékeket vásároljon minden na-
gyobb angol városra kiterjedő áruházi hálózata számára. tájékoz-
tatásul megemlíthetem, hogy manchesterben ruházati termékeket,
textiliákat, bőrárúkat, bevásárló kosarakat, gyöngy- és gobelin-tás-
kákat, gépi- és kéziszővésű szőnyeget, herendi porcelánt, néhány
lakberendezési tárgyat, játékárut, kiegészítőket, camping- és sport-
felszerelést, edényféléket, háztartási kisgépeket, hangleme-
zeket, könyveket, kottákat, eredeti festményeket, továbbá reproduk-
ciókat, étel- és italféléségeket mutattunk be. a lewis áruházi
konzern négy tagu bevásárló küldöttsége azért jön magyarorszá-
ra, hogy a bemutatott áruk sikerén felbuzdulva más magyar fo-
gyasztási cikket is találjon az angol piac részére. /folyt.köv./

16.50/m

- 23 -

bb 37. /a manchesteri ... 1. folyt./ m

- a manchesteri magyar hetekre más ország nagy áruházai is felfigyeltek és a manchesteri sikernek tulajdonítható, hogy a párizsi galerie la fayette, a hollandiai vroom and dreesmann, a svédországi domus nyomban bejelentették érdeklődésüket és felkérték a magyar kereskedelmi kamarát, hogy árusítással egybekötött kiállítást rendezzen náluk is 1964-ben. külön eredménynek tekinthető, hogy az a londoni nagyáruház, a selfridges, amely mindaddig tartózkodott, most szintén kérte a magyar hetek londoni megrendezését. helyes, hogy a magyar kereskedelmi kamara ezeknek a kezdeményezéseknek eleget kíván tenni. nem lebecsülendő ugyanis az a kereskedelmi és politikai „haszon”, amely abból származik, hogy árubemutatóink a nyugati országok közvéleményében szinte egycsapásra megváltoztatják azt a sok torz elképzelést, tévhitet, amelyeket egyrészt a magyar népköztársasággal, másrészt iparunk gyártmányaival kapcsolatban bizonyos körök rosszindulatúan terjesztettek.

- a kiállítás sikeréről szólva meg kell említenünk a londoni kereskedelmi kamara magyar tagozatának tanácsadó- és önzetlen támogató szerepét. - mondotta befejezésül bíró józsef. /mti/

---

bb 38. 950 traktor szánt két műszakban a békés megyei termelőszövetkezetek földjein

vid/j/m/ká

1963. augusztus 5.

békés megye termelőszövetkezeteiben már csak elvétve akad aratnivaló, a kombájnokat a gépszinbe vontatták, s a vezetők traktorokkal cserélték fel az arató-cséplőgépeket. a termelőszövetkezetek nagy tábláin jelenleg 950 traktor kettős műszakban hasítja a friss barázdákat. csupán a termelőszövetkezeti traktorokból 400 szánt éjjel-nappal. a rekkenő hőség ellenére javult az egy műszakra eső teljesítmény is, s így naponta több ezer holdon forgatják meg a talajt. a szántótraktorok meggyeszerzte kifogástalan minőségű munkát végeznek. /mti/

---

bb 39. vízeresztés a sión

vid/te/m/ki

1963. augusztus 5.

a kora tavaszi áradás óta először hétfőn eresztettek vizet a balatonból a sió-csatornába. három napig másodpercenként 32 köbméter vizet engednek a csatornába, amelynek vízszintjét másfél méter magasra növelik. a felduzzasztott csatornán indítják utnak a dunára a mahart megrendelésére balatonfüreden készült 500 lóerős mecsek motoroshajót és a bajai vízügyi igazgatóság fenékűritős uszályát. ezenkívül uszályokat és sárhajókat juttatnak el a sión a dunára. /mti/

16,00/m

- 24 -

bb 40. kiemelkedő forgalom a fővárosi áruházakban és ruházati boltokban a nyári vásár első napján

i to/tm vm vg

1963. augusztus 5.

az augusztus 17-ig tartó idényvégi nyári vásár első napján, hétfőn, kiemelkedő forgalmat bonyolítottak le a fővárosi állami áruházakban és a ruházati boltokban. a kálvin téri áruházban például délután 2 óráig mintegy 70 százalékkal nagyobb volt a forgalom, mint a múlt évi nyári vásár egész első napján. a legnagyobb érdeklődést a női konfekció, a női és férfi fehérnemű, a méteráru és a bőrdíszmű osztályon tanusították a vásárlók. a nyitástól két óráig elfogyott többek között 800 női nyári ruha, több mint 300 bluz és mintegy 350 férfi rövidujju nyári ing. a méteráruk közül a műselyem twillt és a butorkartont keresték leginkább. a férfi kreppnylon bokafixes zoknit árusító osztályon olyan sorállás keletkezett, hogy külön eladókat és pótpénztárt kellett segítségül küldeni. a nyári vásár idejére behívták munkára az áruház valamennyi nyugdíjasát és felvettek 30 kiegészítő eladót is.

a lotto áruház rendes árukészletén felül körülbelül 10 millió forint értékű leszállított árucikket vásárolt, hogy megfelelő mennyiségű és választéku áruval tudja fogadni a vásárlókat. a forgalom a múlt évihez képest emelkedett, mégis zavartalanabban bonyolítják le, mert beállítottak erre az időre négy pótpénztárt, és 3 pótcsomagoló is. a csillag-, a verseny és az extra áruház együttesen 800.000 forint forgalmat bonyolított le délután 2 óráig. ezekben az áruházakban leginkább a strandcikkeket, a női kartonruhákat, a férfi ingkabátokat, méteráruban pedig az olcsó kartonanyagokat keresték. a corvin áruház nyitását váró vásárlók már egy órával előbb ellepték a blaha lujza teret. szemtanuk véleménye szerint a nyitás utáni első 10-15 percben emberfolyam hömpölygött be az áruházba, ebben az időszakban az ajtókon kilépni nem lehetett. a női és gyermek-konfekció, a női fehérnemű és a pamut méteráru osztály igen nagy forgalmat bonyolított le az első napon.

a fővárosi ruházati bolt 66 üzlete közül 51-et jelöltek ki a mérsékelt áru idénycikk árusítására. forgalmuk már délig elérte a tavalyi nyári vásár első napjának egész bevételét. a leglátogatottabbak az erkel férfiruhaház, az aida nőruha és a hófehérke gyermekruha szaküzlet volt. /mti/

16,08/m

- 25 -

bb 43. külföldön járt szakszervezeti küldöttségek érkeztek haza

tné/hl/m/sr

1963. augusztus 5.

hazaérkezett a mali köztársaságban járt szot-küldöttség, amelynek vezetője jellinek kálmán, a szot szervezési és káderosztályának helyettes vezetője volt. a delegáció résztvett a mali dolgozók általános szövetségének első kongresszusán.

ugyancsak hazaérkezett csutorka lajos, az élelmezési dolgozók szakszervezetének titkára, aki résztvett az élelmiszer- és dohányipari dolgozók nemzetközi szövetsége adminisztratív bizottságának kubában megtartott ülésén. /mtl/

---

bb 45. súlyos közlekedési balesetek

i bc/sze/m/sr

1963. augusztus 5.

a 22. kerület baross gábor telep és dózsa györgy ut találkozásánál pál gábor 10 éves gyermeket, aki figyelmetlenül ment át az uttesten elütötte egy motorkerékpár. a fiú súlyosan megsérült és kórházba került. a 19. kerület simonyi zsigmond utca 6/a számú ház előtt kapitány gábor négy éves gyermek sérült meg súlyosan: átszaladt az uttesten és elütötte egy motorkerékpár.

a 10. kerületi üllői ut és somfa utca torkolatánál nagy rudolf béla segédmunkás motorkerékpárjával a gyalogátkelőhelyen elütötte haraszti jenőné segédmunkást. az asszony súlyosan megsérült. kórházba szállították. a 22. kerület nagytétényi ut 249-es számú ház előtt molnár elemér és farkas istvänné segédmunkásokat, akik figyelmetlenül mentek át a síneken, elütötte egy 43-as villamos. mindkettőjüket súlyos sérüléssel kórházba vitték. /mtl/

16, 15/m

- 26 -

bb 44. lenülési „kísérlet”: a nyugati vidékeken 4-5 fokkal mérséklődött a hőség, kisebb zivatarok voltak a dunántúlon - a hűvös front elgyengült, újból melegsik az idő

i cs/tm vm ká

1963. augusztus 5.

az országszerte 31-35 fokkal tetőzött vasárnapi hőség hétfőre kissé „megszelidült”, az atlanti óceáni partvidékekről szombat délután indult hűvös-front néhány óra alatt átvonult fél Európán: franciaországban, az alpok vidékein és a délnémet területeken erős zivatarokat, viharokat okozott, majd a hétfőre virradó éjszaka a kárpát medencében a duna vonaláig jutott el. hétfő reggelig a dunántúl nagy része kapott kisebb csapadékot, bár a nyugati határvidékeken - szombathely kőszeg, szentgotthárd környékén - „szárazon”, vonult át a zivatarfront, de ettől keletre általában 2-5, helyenként 6-8 milliméter csapadékot mértek, martonvásár vidékét pedig 15 milliméteres jó eső áztatta. a fővárosnak csupán a délnyugati területei kaptak alig mérhető mennyiségű csapadékot.

az új „lenülési kísérlet”, a jelek szerint az ország középső vidékein teljesen elgyengült, így a keleti vidékeken már alig volt érezhető a kánikula mérséklő hatása. míg például a nyugati megyékben a hétfői maximumok már csak 25-27 fokig emelkedtek, az ország középső vidékein és a keleti országrészekén még mindig 30-33 fokos hőség uralkodott. a balaton vize is csupán egy fokot hűlt.

mint a meteorológiai intézet központi előrejelző osztályán közölték, európa légterében hétfőn ismét helyreállt az egyensúly: a hőmérsékleti viszonyok általában normálisnak mondhatók, csupán anglia körül zajlik egy újabb időjárási front. a legutóbbi jelentések szerint északkeletről erős széllel hűvös légtömegek árasztották el a sziget-országot s most tovább hatolnak franciaország és spanyolország irányában. még bizonytalan, hogy ez az új front mikor érkezik meg és milyen hatással lesz a középeurópai időjárási alakulására.

hazánkban kedden, előreláthatólag, csökken az ország két vidéke közt jelenleg tapasztalható hőmérsékleti szintkülönbség. a meteorológusok szerint a dunántúlon kedden 27-29, keleten 30-32 fok körül alakulnak ki a maximumok. egyelőre csupán szórványos záporokra számíthatunk. /mtl/

---

17. 30

- 27 -

bb 42. megkezdődött a „lecsó-szezon”, - negyven százalékkal több készül, mint tavaly - üzemben az első automatikus lecsó-gyártó berendezés

1 ie vm ká

1963. augusztus 5.

tömegesen érik a paprika és a paradicsom - a konzervgyárakban hétfőn megkezdődött a „lecsó-szezon”, tiz gyárban üzemkés állapotban vannak és nagyrészt már meg is indultak a „lecsó-vonalak”, vagyis azoknak a gépeknek és berendezéseknek a sorai, amelyeken áthaladva a nyers termékből üvegekbe és dobozokba zárt lecsó lesz. a konzervipar idei terve a tavalyinál 40 százalékkal több, kerek 3000 vagon lecsó gyártását írja elő. ehhez 6500 vagon nyers árut - 2000 vagon zöldpaprikát és 4500 vagon paradicsomot - dolgoznak fel. a paradicsom minősége a nagy hőség és szárazság miatt közepes, a paprikáé viszont, - mivel ennek a nagyrészt öntözéssel termesztik - igen jó. a konzervipar az idén is kétféle lecsót készít a hazai és külföldi fogyasztók részére: az egyik, az ugynevezett natur, a két alapvető alapanyagon kívül csak só, esetleg kis cukrot tartalmaz, míg a dobozokban forgalomba kerülő zsiros lecsót zsirral, hagymával és pirospaprikával dúsítják és izesítik.

a hatvani konzervgyárban már működik a gyönös-sonkoly-wagner-féle automatikus lecsógyártó berendezés. ennek egyik oldalán az automatikusan megfelelő töménységűre süritett paradicsomlé, másik oldalán a tisztított nyers paprika ömlik be, majd a kettő zárt hengerben forr össze. a folyamatosan készülő lecsót egy másik, szintén automata berendezés tölti üvegekbe. az egész géprendszer működését a központi vezérlő asztal mellől gombnyomással egyetlen ember irányítja. a berendezés óránként 5400 5/4-es üveg konzervet készít, s így csaknem 3,5-szeresére növeli a „lecsó-főzés”, termelékenységét. maga a berendezés kísérletképpen már tavaly is működött de a vezérlőpultot csak most helyezték üzembe. a prototípus sikeres próbái után az élelmiszeripari tervező intézetben már készülnek az önműködő lecsógyártó-berendezés tervei, hogy jövőre további gyárakban automatizálhassák az évről évre nagyobb mennyiségben készülő konzerv főzését./mti/

17.40

- 28 -

bb 46. kitüntetés

tné vm sr

1963. augusztus 5.

a népköztársaság elnöki tanácsa szász ferencnének, a kereskedelmi, - pénzügyi és vendéglátóipari dolgozók szakszervezete titkáranak a munkásmozgalomban kifejtett több évtizedes munkássága elismeréséül a munka érdemrend kitüntetését adományozta. a kitüntetést kisházi ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke nyújtotta át. jelen volt a kitüntetés átadásánál karakas lászló, a szakszervezetek országos tanácsának titkára, nagy lászló, a kereskedelmi, pénzügyi és vendéglátóipari dolgozók szakszervezetének titkára és bárányos józsef, az mszmp központi bizottságának osztályvezető helyettese./mti/

rbb 47. kisz-esküvő a belkereskedelmi minisztériumban

t to/tm vm vg

1963. augusztus 5.

kálóczy zsuzsanna, a belkereskedelmi minisztérium sajtóosztályának adminisztrátora és noll ferenc zenetanár házasságát hétfőn jegyezte be a minisztérium tanácstermében az ötödik kerületi tanács hivatalos képviselője az anyakönyvbe. a házasságkötést a minisztérium kisz-szervezete rendezte./mti/

bb 48. rendőrségi közlemény

lk/m/sr

1963. augusztus 5.

a budapesti rendőrfőkapitányság vizsgálati osztálya előzetesen letartóztatta fehér tiber 23 éves, lakás és foglalkozás nélküli egyént, aki az 1963 májustól július 6-ig terjedő időben a főváros különböző szórakozóhelyein ittas személyeket meglopott. fehér tiber 1963 június közepén a késő éjszakai órákban a 7. kerületi hági sörözőben kilpta egy idős férfi kezéből bordó levéltárcáját 500 forint készpénzzel. ugyanezen a helyen néhány nap múlva egy másik személytől ellopta a nadrágja hátsó zsebében elhelyezett börtárcát 680 forint összeggel. június 20-a körül az 5. kerületi jános pincében egy ittas férfitől a nadrágja zsebében elhelyezett tárcából négy darab zálogjegyet lopott el. a rendőrség kéri a fenti károsultakat, hogy sürgősen jelentkezzenek írásban vagy személyesen a budapesti rendőrfőkapitányság vizsgálati osztályán, 8. kerület tolnai lajos utca 39. földszint 7. számú szobában. /mti/

18,25/.

- 29 -

bb 49. huszonöt éve hunyt el sztanyiszlavszkij, a kiváló színész és rendező - a nagy művész hatása magyarországon

i lv/gg vm sr

1963. augusztus 5.

sztanyiszlavszkij, a kiváló művész és rendező, a szovjetunió népművésze 25 évvel ezelőtt, 1938-ban hunyt el. halálának évfordulója alkalmából az mti munkatársa felkereste a színháztudományi intézetet, ahol hont ferenc, az intézet vezetője elmondotta: az évforduló tiszteletére az intézet „ az ismeretlen sztanyiszlavszkij, címmel új füzetet jelentet meg.

a nagy művész élete és munkássága rendkívül tanulságos. v.i. nyemirovics dancsenkoval, aki akkor már ismert drámairól volt 1898-ban megalapította a világhírű moszkvai művész színházat. sztanyiszlavszkij a színház mellett színiiskolát és stúdió színházakat szervezett. a szovjet színházi élet vezető egyéniségei az ő iskoláiban tanultak és nevelődtek.

sztanyiszlavszkij pályájának kezdetétől naplót vezetett, megfigyeléseiről jegyzeteket készített, s ezekből a feljegyzésekből alkotta meg elsőkönyvét, „életem a művészetben,, című önéletrajzát. főművének azonban „ a színész munkája,, című kötetét tartotta. a művészetről, a színházról, a rendezésről számos könyve jelent meg. tanításait szinte az egész világon ismerik.

a nagy művész tanai eljutottak magyarországra is. a moszkvai művészszínház tagjai az éjjeli menedékhely című darabot, amelyet sztanyiszlavszkij rendezett, már 1905-ben bemutatták nálunk a budai színházban. ezt követően több vidéki városban is játszották. sztanyiszlavszkij „ a művész munkája,, című könyvét az 1930-as években fordították magyarra. a könyvnek művész körökben igen nagy hatása volt.

érdemes megemlíteni, hogy sztanyiszlavszkij tanításainak jelentőségét elsősorban a munkás színjátszók és a fiatal színészek értették meg. hazánkban az illegális kommunista pártnak „független színpad,, elnevezéssel működött egy legális szervezete, amely a legjobb munkás színjátszókat és a baloldali érzelmi fiatal művészeket tömörítette. a független színpad tagjai sztanyiszlavszkij tanításai szerint játszottak és rendeztek.

a felszabadulás után sztanyiszlavszkij tanításait elsőként a nemzeti és a madách színházban kezdték alkalmazni. a színművészeti főiskolán ugyancsak sztanyiszlavszkij módszerét vették alapul.
/mti/

- 90 -

18,43/m

k kum/hné/m/sr

1963. augusztus 5.

dobi istván, az elnöki tanács elnöke bolívia nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölte victor paz estenssoro államelnököt. /mti/

---

bb 51. elutazott a jugoszláv nagykövet

k kum/hné/ /sr

1963. augusztus 5.

mirko tepavac, a jugoszláv szocialista szövetségi köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete hétfőn végleg elutazott magyarországról. a távozó nagykövet búcsúztatására megjelent gyémánt andrás, a külügyminisztérium protokoll-osztályának vezetője. /mti/

---

bb 53. időjárásjelentés

tr/m/La

1963. augusztus 5.

a meteorológiai intézet jelenti 1963 augusztus 5-én, hétfőn este:

meleg idő

várható időjárás kedd estig: változó felhőzet, néhány helyen záporosó, zivatar. mérsékelt, a zivatar idején élénkebb szél. meleg idő, várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 27-30 fok között. /mti/

---

bb 54. „az ezer tó országa,, - debrecenben

vid/zs/m/tné/zs

1963. augusztus 5.

finn vasutas művészeti együttes érkezett hazánkba helsinkiből. a harminc tagú együttes hétfőn este a debreceni járműjavító művelődési házában tartotta bemutatkozó előadását. „az ezer tó országa,, című nagyszerű műsorukban énekben, táncban és zenében adtak ízelítőt az északi ország népi kultúrájából. a finn vendégek két hetet töltenek magyarországon és többek között szolnokon, szegeden, a balaton környékén és budapesten lépnek fel.

az együttes magyarországi vendégszereplésének viszonzására augusztus 22-én, a debreceni járműjavító vállalat népi együttese kétéltű finnországi szereplésre utazik. /mti/

19,50/m

- 31 -

bb 55. szovjet-magyar barátsági nagygyűlés

t zs/bc/vt/hi/bi/tz/m/sr

1963. augusztus 5.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága és a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány hétfőn délután nagygyűlést rendezett a kisstadionban. a gyűlésen kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára, a minisztertanács elnöke számolt be a szovjetunióban járt magyar párt- és kormányküldöttség útjáról, az időszerű kül- és belpolitikai kérdésekről.

a gyűlés öt órakor kezdődött, de a kisstadion lelátói és a játéktéren elhelyezett széksorok már jóval a kezdés időpontja előtt zsúfolásig megteltek. több mint huszezen vettek részt a gyűlésen, a gyárak, üzemek munkásai, a hivatalok, intézmények dolgozói, budapesti valamennyi kerületének küldöttei; akiknek már nem jutott hely, azok a népstadion bejárójánál elhelyezett hangszórókból hallhatták, követhették a gyűlés eseményeit.

a meleg, nyári délutánra ünnepi díszbe öltözött a kisstadion. a tribünök felett vörös és nemzetiszín zászlók lengtek, a díszemelvény mögött a színpad hátterét ugyancsak hatalmas piros-fehérvörös és vörös lobogók díszítették. a szónoki emelvény fölött vörös alapon fehér betűk hirdették: éljen a szocializmust építő magyar nép és a kommunizmust építő szovjet nép örök barátsága!

öt óra után néhány perccel a résztvevők nagy tapsa közben foglalta el helyét az elnökség. /az elnökség teljes névsorát későbbi kiadásunkon közöljük/.

a himnusz hangjai után gáspár sándor, az mszmp politikai bizottságának tagja, a budapesti pártbizottság első titkára emelkedett szólásra.

- a szovjet-magyar barátsági nagygyűlést megnyitom és szeretettel köszöntöm a budapesti gyárak, üzemek, hivatalok és intézmények képviselőit, minden kedves vendégünket.

üdvözlöm a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága, az elnöki tanács és a forradalmi munkás-paraszt kormány itt megjelent tagjait. / taps/.

engedjék meg, hogy nagygyűlésünk résztvevői nevében szeretettel üdvözlöljem a hazánkban tartzkodó szovjet és lengyel barátainkat, elvtársainkat. /taps/. szeretettel köszöntjük m.a. leszecsko elvtársat a szovjetunió minisztertanácsának elnökhelyettesét./nagy taps/. zenon kliszko elvtársat a lengyel egyesült munkáspárt központi bizottságának titkárát /nagy taps/. g.a. gyenyiszov elvtársat a szovjetunió magyarországi nagykövetét /nagy taps/. grochulski elvtársat lengyelország magyarországi nagykövetét /nagy taps/.

/folyt.köv./

20.-

- 32 -

bb 55. /szovjet-magyar ... 1. folyt./ m

szeretettel köszöntöm a szovjetunióban járt magyar párt- és kormányküldöttség vezetőjét, nagygyűlésünk szónokát, kádár jános elvtársat. /hosszantartó, taps/.

ezután kádár jános, a szovjetunióban járt magyar párt- és kormányküldöttség vezetője mondott beszédet. /folyt.köv./

bb 52. megnyílt az eger szálló

vid/te/m/la

1963. augusztus 5.

egerben hétfőn délután ünnepélyes keretek között adták át rendeltetésének az eger nevet viselő új szállót. a megnyitó ünnepségen heves megye és eger város vezetői, az építkezés tervezői, valamint a szerelők és az építők találkoztak a szálloda dolgozóival és hasznos eszmecserét folytattak. az új szállodát rózsza miklós, az idegenforgalmi szálloda- és éttermi vállalat igazgatója adta át rendeltetésének.

az eger hotel a legkorszerűbb felszereléssel várja a vendégeket. az ötszintes új szállodában egy-, kettő- és háromágyas szobákat rendeztek be. újdonság, hogy panzióval is lehet szobát bérelni. az új szállodában megnyílt a nyilvános eszpresszó is. /mti/

---

bb 55. /magyar - szovjet ... 2. folyt./ m

/kádár jános elvtárs beszédét keddi kiadásainkon ismertetjük/

a hosszantartó lelkes tapssal fogadott beszéd után gáspár sándor, mondott zárszót a budapesti kommunisták nevében hangoztatta:

- kádár elvtárs beszámolóját meghallgatva örömmel és büszkeséggel állapíthatjuk meg, hogy a magyar párt- és kormányküldöttség szovjetunióban tett látogatása tovább erősítette és mélyítette a népeink közötti barátságot. ennek őszinte szívből örül minden magyar kommunista, minden dolgozó, minden igaz hazafi.

/folyt.köv./

20.30

- 33 -

bb 55. /magyar-szovjet ... 3. folyt./ m.

a magyar népköztársaság minden öntudatos dolgozója tudja, hogy a szocializmus építésében elért eredményeink egyik gazdagon buzgó forrása a majd félévszázados magyar-szovjet barátság. küldöttségünk nem csupán egy velünk szövetségben levő országot látogatott meg, hanem barátoknál, testvéreknél járt. az eszmék és célok közössége, amely bennünket a szovjet néppel összeforraszt, erős, eltérhetetlen.

- egységesek vagyunk a szovjet néppel a munkásosztály történelmi hivatásának megvalósításáért vívott harcában, a szocializmus, a kommunizmus világméretű győzelmének kivívásában, egységesek vagyunk az emberiség megmentéséért, a béke biztosságaért folytatott küzdelemben. egységesek vagyunk a nemzetközi munkásmozgalom fejlődésének, korunk égető problémáinak megítélésében és egységesek vagyunk a marxizmus-leninizmus halhatatlan eszméinek alkotó megvalósításában. egységünket semmilyen erő nem képes megbontani. barátságunk milliók barátsága, amióta létezik a világ első munkás-paraszt állama, a szovjetunióhoz való viszony mindig meghatározó tényező volt és marad. nem lehet kommunista, de más haladó eszmék harcosa sem az, aki szovjet-ellenes. szovjet-ellenesség mindenképpen ellentétes a proletárnemzetköziséggel. a mi nemzetköziségünk a szovjet-magyar barátságban, a szocialista tábor és a nemzetközi munkásmozgalom rendíthetetlen egységében és erősítésében mutatkozik meg. ez a barátság tovább erősíti a szocialista tábor összeforrottságát. egységben harcolunk a szovjetunió népeivel, a szocialista világrendszer dolgozóival a szocializmus és a kommunizmus újabb győzelméért.

éljen a magyar és a szovjet nép testvéri barátsága!

a forró hangulatu nagygyűlés, a nagy tapssal fogadott zárszó után az internacionalé hangjaival ért véget. /mti/

...-

bb 56. a szovjet- magyar barátsági nagygyűlés elnöksége

m/la

1963. augusztus 5.

az elnökségben foglaltak helyet:

kádár jános, apró antal, fehér lajos, gáspár sándor, komócsin zoltán, nemes dezső, somogyi miklós, szirmai istván, az mszmp politikai bizottságának tagjai, czinege lajos, a politikai bizottság póttagja, németh károly a központi bizottság titkára, ádám józsef, a 16. kerületi tanács vb. elnöke, bográr rezső, a debreceni kossuth lajos tudományegyetem rektorhelyettese,

/folyt.köv./
20.35

- 34 -

bb 56. /a szovjet - magyar ... 1. folyt./ m

csillag pál, a munkásmozgalom veteránja, domján jános hajókovács, egri gyula, a magyar testnevelési és sporttanács elnöke, erdei ferenc a budapesti bányagép és villamossági vállalat pb. titkára, farkas jánosné a május 1. ruhagyár szocialista brigádvezetője, farkas lajos motorlakatos, garai gábor író, dr. harrer ferenc hnf budapesti bizottságának elnöke, herskó jános filmrendező, hollai imre, az mszmp kb osztályvezetője, dr. horváth sándor a 2. kerületi tanács vb. elnöke, illés endre író, kakuk józsefné, a kistext pb. titkára, kalocsa béla műszerész, kisházi ödön az elnöki tanács helyettes elnöke, kiss árpád, a műszaki fejlesztési bizottság elnöke, kiss dezső, az mszmp budapesti pb. másodtitkára, kristóf istván, a magyar-szovjet baráti társaság főtitkára, laczkovics miklós, a munkásmozgalom veteránja, lengyel istvánné, a gábor áron vasöntöde szocialista brigád vezetője, dr. lévai mihály, a lámpagyár dolgozója, dr. lévárdi ferenc nehézipari miniszter, lukács istván, az mszmp 7. kerületi bizottságának titkára, major tamás főrendező, makk sebestyén, a csepel vas- és fémművek motorkerékpárgyára pártbizottságának titkára, dr. maros józsefné, az 5. kerületi pártbizottság titkára, matejka györgy, az országos gumiipari vállalat szocialista brigádvezetője, mázi józsef a munkásmozgalom vezetője, méhes lajos, a budapesti pártbizottság titkára, nagy józsefné könnyűipari miniszter, dr. nezált ferenc igazságügyminiszter, orbán lajosné szövönő, dr. orbán lászló, az mszmp kb. osztályvezetője, dr. ortutay gyula, a hazafias népfront országos tan. főtitkára, papp györgy, a klement gottwald villamossági gyár igazgatója, dr. pesta lászló a fővárosi tanács vb. elnökhelyettese, péter jános külügyminiszter, polyák jános, a vas- és fémművek dolgozók szakszervezetének főtitkára, pösch gyula, a mom vezérigazgatója, dr. prieszol olga, az 1. kerületi pártbizottság titkára, pullai árpád, a kisz központi bizottságának első titkára, rossz ferenc, kovács, ruzsbatzky lászló, a budapesti munkásörtség parancsnoka, samu gyula, a ganz-mávg szocialista brigádvezetője, sándor józsef, az mszmp kb. osztályvezetője, sárosi károlyné, a kenderjutagyár fonónője, szabó pál író, szabó sándor üzemi dolgozó, szegfü ferenc kazánkovács, székely ferenc a nagyvásártelep dolgozója, tarján ferenc a csepel vas- és fémművek vezérigazgató helyettese, tóth istván, a 9. kerületi pártbizottság titkára, dr. traumann rezső építésügyi miniszter, udvardi károlyné, a ruggyantaárugyár pártbizottságának titkára, vass istvánné, az országgyűlés elnöke, váradi endréné a munkásmozgalom veteránharcosa, veres józsef munkaügyi miniszter.

ugyancsak az elnökségben foglalt helyet m.a. leszecska, a szovjetunió micisztartanácsának elnökhelyettese, g.a. gyenyiszov, a szovjetunió budapesti nagykövete, sz.a. andrjusczenko altábornagy, az ideiglenesen magyarországon állomásozó szovjet csapatok parancsnokának első helyettese, az elnökség tagja volt zenon kliszko, a lengyel egyesült munkáspárti központi bizottságának titkára, és henryk grochulski budapesti lengyel nagykövet. /mti/

...-

20,50/m

- 35 -

bb 57. fiatalok barátságvonata az ndk-ba

1 di/hné vm sr

1963. augusztus 5.

az express ifjúsági utazási iroda szervezésében hétfőn 300 magyar munkás, paraszt és értelmiségi fiatal utazott barátság vonattal a német demokratikus köztársaságba. a csoport tagjai egy hetet töltenek drezdában, megismerkednek a nagymultu város nevezetességeivel, műkincseivel, s találkoznak az ndk ifjúsági szövetségének tagjaival. a látogatás viszonzásaként októberben hazánkba érkezik a német fiatalok barátságvonata./mti/

- . -

- v é g e -

21.30 rj

- 36 -

Li33 *Leh*

MTI

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I., Fém utca 6-7. Telefon: 169-490, 359-500

A szerkesztésért és kiadásért a vezetőigazgató felel

mti belső oldali hírek

1963. augusztus 6.

bb 1. foto-lexikon, bartók-dokumentumok, az Anschluss története - érdekes új könyvek az akadémiai kiadó nyárvégi programjában

1 ms/sze vm sr

1963. augusztus 6.

az akadémiai kiadó a nyár végén egész sor érdekes könyv kiadását tervezi. mendöl tiber egyetemi tanár általános település-földrajz című könyve hazai viszonylatban sok tekintetben úttörő munkának nevezhető az emberföldrajz egyik speciális területén. a tanulmányok a neveléstudomány köréből című nagysikerű sorozatnak immár ötödik kötete nagyja el nemsokára a sajtót.

a feldolgozott gazdag levéltári és külügyi anyag teszi érdekessé kerekas lajos Anschluss 1938- Ausztria német megszállása és a nemzetközi diplomácia című munkáját.

a magyar buzatermesztés újabb fellendítésére irányuló törekvések idején bizonyára nagy érdeklődés fogadja lelley jános és munkatársai a buza című több mint 300 oldalas kötetét, amely a Magyarország kulturflórája sorozatban jelenik meg.

a szépirodalmat a vörösmarty kritikai kiadás negyedik kötete képviseli. ebben a zalán futását és a mű egyik korábbi változatát teszi közzé a kiadó a nagy költő több kisebb alkotása mellett.

a szakemberek és az érdeklődő nagyközönség részére egyaránt értékes ajándéknak ígérkezik a barabás jános szerkesztésében készülő fotolexikon, amelynek megjelenése szeptember végére várható. a mintegy 750 oldalas munka a fényképezéssel kapcsolatos összes tudnivalókat magában foglalja. gazdag szövegek közti képanyagon több mint száz oldalas mellékletben mutatja be a művészi fényképezés mestereinek alkotásait.

a nemzetközi szakirodalom egyik jelentős alkotásának fordítását adja a hazai szakemberek kezébe a kiadó, amikor megjelenteti m. haissinsky neves francia tudós a magkémia és alkalmazásai című könyvét. ez a munka ennek a szakterületnek világszerte egyik legjobb összefoglalása.

az idegen nyelven megjelenő könyvek közül elsősorban a denis dille neves belga bartók-kutatónak, a bartók archívum vezető munkatársának irányításával készülő németnyelvű kötet hívja fel magára a figyelmet. a documenta bartókiana első kötete sok új adatot, ismereteket nyújt a fiatal bartókról. rudnai gyula könnyübeton című munkáját angol nyelven adja közre a kiadó./mti/

- . -

- 1 -

le